

ΚΥΠΡΙΑΚΗ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 17(6) ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ / Ή ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ
Ν.102(Ι)/2005**

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ
ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ**

(ΤΔΕ 16.19.001.005.002)

Αρ. Φακ. 02.10.013.008

1. Εισαγωγή

Το Τμήμα Δημοσίων Έργων υπόβαλε στην Περιβαλλοντική Αρχή τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για την εκπόνηση του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για την ευρύτερη αστική περιοχή της Λευκωσίας στις 10.07.2024. Με βάση το άρθρο 13 του περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και / ή Προγράμματα Νόμου [Ν.102(Ι)/2005], το Τμήμα Δημοσίων Έργων γνωστοποίησε την υποβολή της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) στην Περιβαλλοντική Αρχή με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 10.09.2024 και σε δύο εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας στις 6.9.2024. Για τη ΣΜΠΕ του Σχεδίου δεν υποβλήθηκαν παραστάσεις.

Στο πλαίσιο ετοιμασίας του Σχεδίου και στη συνέχεια της υποβληθείσας ΣΜΠΕ, διενεργήθηκαν τρεις Δημόσιες Διαβουλεύσεις και μια Δημόσια Παρουσίαση όπου καταγράφηκαν οι κύριες παρεμβάσεις εκπροσώπων φορέων και πολιτών για τα σημαντικά προβλήματα κινητικότητας που η περιοχή μελέτης αντιμετωπίζει, τις κρίσιμες παραμέτρους που επηρεάζουν τις υφιστάμενες συνθήκες, αλλά και κάποιες πρώτες ιδέες για τον τρόπο αντιμετώπισής τους. Επιπρόσθετα διενεργήθηκε και διαδικτυακή έρευνα που περιλάμβανε ερωτηματολόγιο πολιτών σχετικά με βασικά προβλήματα, προκλήσεις και λύσεις που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διαδικασία ανάπτυξης του οράματος, καθώς η συγκεκριμένη έρευνα αφορούσε στην καταγραφή της άποψης των πολιτών για τις υφιστάμενες συνθήκες κινητικότητας στην περιοχή μελέτης και τις σχετικές προσδοκίες τους για το μέλλον (όραμα βιώσιμης κινητικότητας). Επιπλέον τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν στα Ειδικά Εργαστήρια με τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Εμπλεκομένων Φορέων Υψηλού Επιπέδου (HL-SAC).

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε σε συνεδρία της στις 6.12.2024 τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Σχεδίου, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου [Ν.102(Ι)/2005].

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, τις θέσεις των διαφόρων αρμόδιων Τμημάτων και Φορέων, και τη ΣΜΠΕ, ετοιμάστηκε η παρούσα Περιβαλλοντική Γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή του Σχεδίου σύμφωνα με την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ)

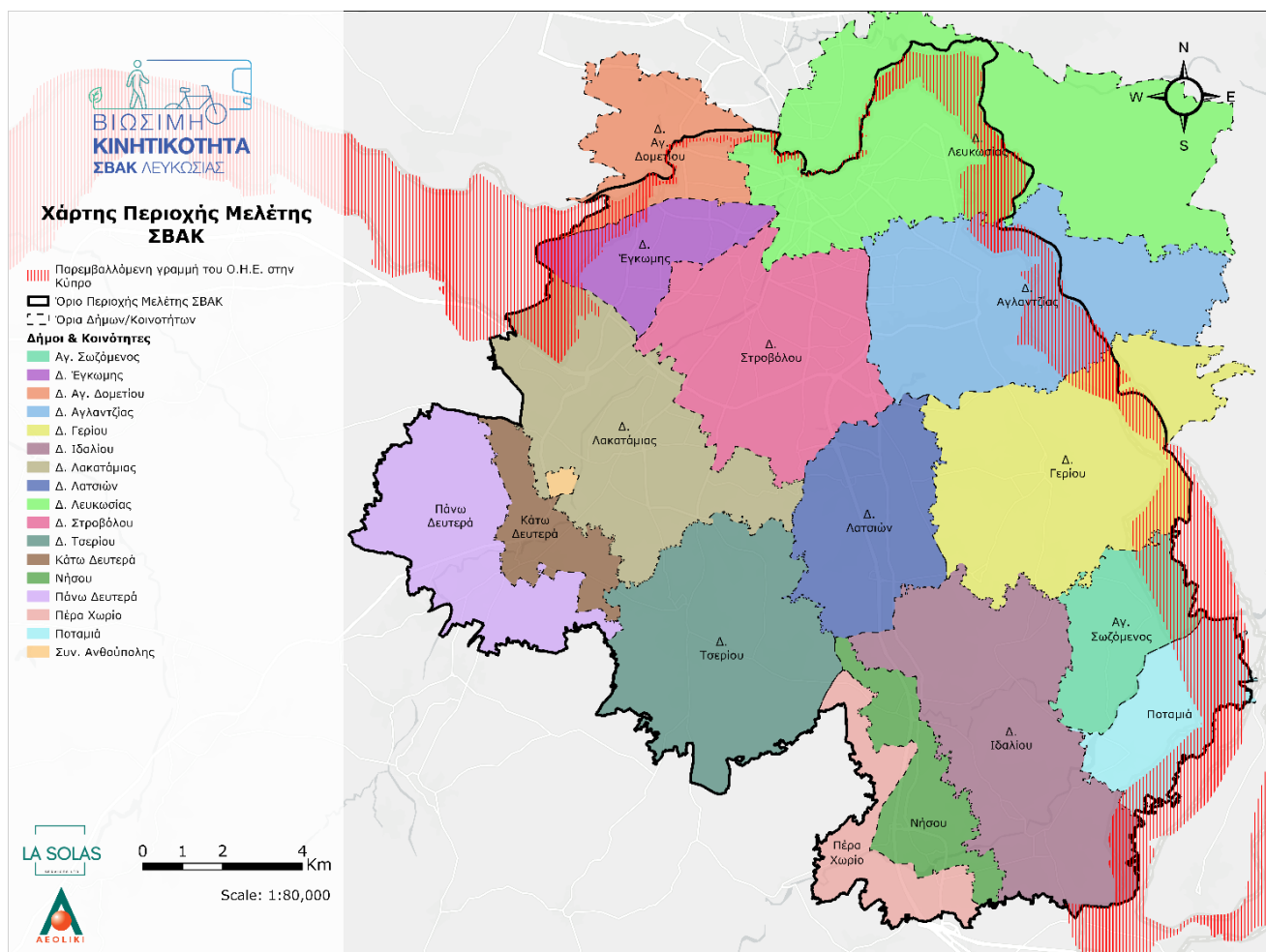
Η κυβέρνηση της Κύπρου πρόκειται να υλοποιήσει Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) για όλα τα αστικά συγκροτήματα στην Κύπρο. Σκοπός του έργου αυτού είναι η ανάπτυξη και η παροχή ενός Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας για την ευρύτερη αστική περιοχή της επαρχίας Λευκωσίας, με βάση τις διεθνώς υιοθετημένες αρχές ΣΒΑΚ, οι οποίες εφαρμόστηκαν και εφαρμόζονται με επιτυχία σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις τα τελευταία χρόνια.

Το ΣΒΑΚ για την ευρύτερη αστική περιοχή της επαρχίας Λευκωσίας αναφέρεται στην ανάπτυξη μελλοντικών στρατηγικών σεναρίων για την αστική ανάπτυξη και την κινητικότητα μεταφορών στην περιοχή μελέτης και επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκαλούνται από την υπερβολική χρήση ιδιωτικών οχημάτων και την προώθηση βιώσιμων μορφών μετακίνησης. Κύριοι στόχοι του ΣΒΑΚ Λευκωσίας αποτελούν:

- I. Οικονομική Αποδοτικότητα: Βελτίωση της αποδοτικότητας και της σχέσης κόστους / αποτελεσματικότητας του δικτύου μεταφορών στην παροχή της μεταφοράς προσώπων και αγαθών.
- II. Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα: Ελαχιστοποίηση των εκπομπών και των ρύπων που σχετίζονται με τις μεταφορές.
- III. Προσβασιμότητα και Κοινωνική Ένταξη: Διασφάλιση ότι όλοι οι πολίτες θα έχουν τη δυνατότητα επιλογής μεταφορών οι οποίες θα επιτρέπουν την πρόσβαση σε βασικούς προορισμούς και υπηρεσίες.
- IV. Ασφάλεια: Διασφάλιση προσωπικής ασφάλειας και ασφάλειας στο σύστημα μεταφορών.
- V. Ποιότητα Ζωής: Συμβολή στη βελτίωση της ελκυστικότητας και της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος και του αστικού σχεδιασμού για τα οφέλη των πολιτών, της οικονομίας και της κοινωνίας ως σύνολο.

3. Περιοχή μελέτης

Η Περιοχή Μελέτης της ΣΜΠΕ του ΣΒΑΚ αφορά την ευρύτερη αστική περιοχή της επαρχίας Λευκωσίας και αφορά τους Δήμους Λευκωσίας, Αγ. Δομετίου, Στροβόλου, Έγκωμης, Λακατάμια, Τσερίου, Γερίου, Αγλαντζιάς, Λατσιών, και Ιδαλίου και τις κοινότητες Πάνω Δευτεράς, Κάτω Δευτεράς, Πέρα Χωρίου, Νήσου, Αγ. Σωζόμενου, και Ποταμιάς όπως φαίνονται στον Χάρτη 1.

Χάρτης 1: Περιοχή Μελέτης

4. Μεθοδολογία Αξιολόγησης Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον με βάση τη ΣΜΠΕ

Το προτεινόμενο ΣΒΑΚ προτείνει τέσσερα σενάρια τα οποία αξιολογήθηκαν για να προσδιοριστούν οι βέλτιστες στρατηγικές και η επίτευξη των στόχων. Για την εκπόνηση της περιβαλλοντικής αξιολόγησης στην παρούσα ΣΜΠΕ, πραγματοποιήθηκε συγκριτική αξιολόγηση των τεσσάρων σεναρίων βάση συγκεκριμένων δεικτών. Από τα τέσσερα επιλέχθηκε το Εναλλακτικό Στρατηγικό Σενάριο 3 το οποίο περιλαμβάνει εκτεταμένες παρεμβάσεις με στόχο τη ριζική αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών και την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας. Περιλαμβάνει, επίσης, μεγάλες νέες υποδομές, εκτεταμένα έργα για την προώθηση των δημόσιων συγκοινωνιών και των βιώσιμων μέσων μετακίνησης. Από την αξιολόγηση προκύπτει ότι το Στρατηγικό Σενάριο 3, ανταποκρίνεται πολύ καλύτερα και εξυπηρετεί με μεγαλύτερη ευχέρεια τους 5 Στόχους Υψηλού Επιπέδου της ΣΒΑΚ και κατά συνέπεια προτείνεται από την ομάδα μελέτης προς υλοποίηση.

Για την εκπόνηση της περιβαλλοντικής αξιολόγησης στην παρούσα ΣΜΠΕ, αξιολογήθηκαν οι κύριες περιβαλλοντικές παράμετροι οι οποίες καθορίζονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ περί «της εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» καθώς και στον «Νόμο που προβλέπει για την εκτίμηση των επιπτώσεων στο

περιβάλλον ορισμένων σχεδίων και/ή προγραμμάτων» (Νόμος 102(Ι)/2005) και αποτελούν τις ελάχιστες απαιτούμενες παραμέτρους προς αξιολόγηση. Αξιολογήθηκαν τα εξής:

- Βιοποικιλότητα
- Χλωρίδα
- Πανίδα
- Πληθυσμός
- Ανθρώπινη Υγεία
- Έδαφος
- Ύδατα
- Αέρας
- Κλιματική αλλαγή και ενέργεια
- Περιβαλλοντικός θόρυβος
- Υλικά Περιουσιακά στοιχεία
- Τοπίο
- Πολιτιστική Κληρονομιά
- Διαχείριση Αποβλήτων

Για το συγκεκριμένο σχέδιο αξιολογήθηκαν δύο πρόσθετοι παράμετροι:

- Πολεοδομικό Πλαίσιο
- Αστική βιωσιμότητα

Η αξιολόγηση των ειδικών δράσεων και στόχων του επιλεγέντος Σεναρίου 3 έγινε βάσει 4 κριτηρίων:

- Ενεργητική προστασία του περιβάλλοντος, για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της επιλογής σε σχέση με την διαφύλαξη του περιβάλλοντος και στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (άμεση περιβαλλοντική βελτίωση)
- Έμμεσο θετικό ή ουδέτερο περιβαλλοντικό αποτέλεσμα, ώστε να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση της κάθε επιλογής οι έμμεσες περιβαλλοντικές που επιτυγχάνονται με την στήριξη παρεμβάσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται από έμμεσες περιβαλλοντικές πτυχές ή η στήριξή τους έχει ουδέτερο αποτέλεσμα,
- Ισορροπία κατανομής πόρων μεταξύ επιλογών με καθαρά περιβαλλοντική διάσταση και επιλογών που περιλαμβάνουν δράσεις σε άλλους τομείς
- Ενίσχυση τομέων με αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις

5. Ανασκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης και Στόχοι ΣΜΠΕ

Η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος και ο εντοπισμός των περιβαλλοντικών προβλημάτων έχουν διεξαχθεί για όλα τα θέματα της ΣΜΠΕ που απαριθμούνται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ και στο Άρθρο 2 του Νόμου (Ν.102(Ι)/2005) και αποτελείται από τους τομείς που παρουσιάζονται πιο κάτω σε σχέση με τους επιμέρους Στόχους ΣΜΠΕ για το κάθε τομέα.

- Ποιότητα του Αέρα: Επίτευξη καλής ποιότητας αέρα και περιορισμός της ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε επίπεδα που ελαχιστοποιούν τις επιβλαβείς επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον.

- Κλιματικοί Παράγοντες: Περιορισμός της κλιματικής αλλαγής, μειώνοντας τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και επιτυγχάνοντας μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα. Αναγνωρίζει την απειλή που δημιουργεί η κλιματική αλλαγή και ενισχύει την ετοιμότητα και την ικανότητα ανταπόκρισης στις επιπτώσεις της.
- Έδαφος / Γεωλογία: Προστασία του εδάφους και διατήρηση της ικανότητάς του να εκτελεί τις λειτουργίες του από περιβαλλοντική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική άποψη.
- Υδάτινοι Πόροι: Επίτευξη «καλής» ποιοτικής και ποσοτικής κατάστασης όλων των υδάτινων σωμάτων.
- Πανίδα, Χλωρίδα και Βιοποικιλότητα: Διατήρηση, αύξηση και ενίσχυση φυσικών οικοτόπων και ειδών, βελτιώνοντας τη βιοποικιλότητα και αναχαιτίζοντας την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων.
- Υλικά Αγαθά: Βιώσιμη και αποδοτική χρήση φυσικών και ανθρωπογενών αγαθών.
- Τοπίο Προστασία, ενίσχυση και διαχείριση του χαρακτήρα του τοπίου, διατηρώντας και ενισχύοντας την τοπική ιδιαιτερότητα και την αίσθηση του τόπου.
- Δομημένο Περιβάλλον και Χωροταξικός: Σχεδιασμός Βελτίωση της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος και δημιουργία βιώσιμων αστικών κοινοτήτων.
- Πολιτιστική, Αρχαιολογική, Αρχιτεκτονική και Φυσική Κληρονομιά: Προστασία, ενίσχυση και διαχείριση των στοιχείων Πολιτιστικής, Αρχαιολογικής και Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς.
- Κοινωνικοοικονομικό Περιβάλλον: Ενίσχυση του αναπτυξιακού δυναμικού της οικονομίας, δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας και πιο ελκυστικών θέσεων διαμονής, επένδυσης και εργασίας.
- Πληθυσμός, Ανθρώπινη Υγεία και Ποιότητα Ζωής: Επίτευξη υψηλού επιπέδου ποιότητας ζωής, υγείας και ευεξίας.
- Οριζόντια ζητήματα: Διασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς σπατάλη και με υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος με στόχο την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

6. Σχέση με άλλα Σχέδια/Προγράμματα και Διαβούλευση

Έχει πραγματοποιηθεί μια ανασκόπηση άλλων σχετικών σχεδίων, προγραμμάτων και περιβαλλοντικών πολιτικών και νομοθεσιών, τα οποία ενδέχεται να δημιουργήσουν περιορισμούς ή συνέργειες με τους στόχους του ΣΒΑΚ.

Επίσης, Στο πλαίσιο της προετοιμασίας του ΣΒΑΚ και της διαδικασίας της ΣΜΠΕ, πραγματοποιήθηκαν διάφορες συνεδριάσεις και διαβουλεύσεις με Κυβερνητικά Τμήματα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς. Η συμβολή τους λήφθηκε δεόντως υπόψη στη ΣΜΠΕ.

7. Εναλλακτικά Σενάρια

Εντός του πλαισίου ανάπτυξης του ΣΒΑΚ για την ευρύτερη επαρχία Λευκωσίας, αναπτύχθηκαν και αξιολογήθηκαν μια σειρά από διαφορετικά σενάρια. Τα σενάρια που αξιολογήθηκαν αφορούν τα εξής:

- i. **Σενάριο Αναφοράς (Business as Usual):** Περιλαμβάνει μόνο τα έργα και τις εξελίξεις που είναι ήδη προγραμματισμένα και χρηματοδοτημένα χωρίς νέες παρεμβάσεις.

- ii. **Εναλλακτικό Στρατηγικό Σενάριο 1:** Περιλαμβάνει ελαφρές παρεμβάσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της αποδοτικότητας των υφιστάμενων υποδομών και της ποιότητας ζωής.
- iii. **Εναλλακτικό Στρατηγικό Σενάριο 2:** Αφορά σημαντικές βελτιώσεις στις δημόσιες συγκοινωνίες και τις βιώσιμες μετακινήσεις και περιλαμβάνει την αναβάθμιση και την επέκταση των υφιστάμενων υποδομών, καθώς και τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών.
- iv. **Εναλλακτικό Στρατηγικό Σενάριο 3:** Εκτεταμένες παρεμβάσεις με στόχο τη ριζική αναβάθμιση του συστήματος μεταφορών και την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας. Περιλαμβάνει μεγάλες νέες υποδομές, εκτεταμένα έργα για την προώθηση των δημόσιων συγκοινωνιών και των βιώσιμων μέσων μετακίνησης .

Τα τέσσερα σενάρια αξιολογήθηκαν με την μέθοδο της πολυκριτηριακής ανάλυσης και κατέληξαν στο αποτέλεσμα ότι το Στρατηγικό Σενάριο 1 φαίνεται ότι δεν έχει αυτοτέλεια δεδομένου ότι δεν προωθεί την Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΒΑΚ) και δεν συντείνει στην προσπάθεια επίτευξης των 5 Στόχων Υψηλού Επιπέδου της ΒΑΚ και συνεπώς πρέπει να απορριφθεί αφού απαιτούνται επιπρόσθετα τα μέτρα και οι δράσεις ΒΑΚ που περιλαμβάνονται στα άλλα 2 εναλλακτικά Σενάρια. Το Στρατηγικό Σενάριο 2, φαίνεται ότι δεν επιτυγχάνει με άνεση τους 5 Στόχους Υψηλού Επιπέδου της ΒΑΚ, μολονότι τα μέτρα και οι δράσεις του ικανοποιούν ως ένα βαθμό. Το Στρατηγικό Σενάριο 3, αξιολογείται ότι ανταποκρίνεται πολύ καλύτερα και εξυπηρετεί με μεγαλύτερη ευχέρεια τους 5 Στόχους Υψηλού Επιπέδου της ΒΑΚ οπότε προκρίνεται προς υλοποίηση.

8. Αξιολόγηση των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από την Υλοποίηση του ΣΒΑΚ

8.1 Βιοποικιλότητα/ Χλωρίδα/ Πανίδα

Οι δράσεις που προβλέπονται έχουν κυρίως άμεσες επιδράσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον ενώ οι αναμενόμενες επιδράσεις στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής μελέτης αναμένονται ουδέτερες έως άμεσα θετικές. Οι δράσεις δεν αναμένονται να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην βιοποικιλότητα της περιοχής ούτε στην χλωρίδα, στην πανίδα, στα δάση και στο αστικό περιβάλλον αφού αποτελούν δράσεις που θα αναπτυχθούν για να βελτιώσουν υφιστάμενα οδικά δίκτυα.

8.2 Πληθυσμός

Κατά την διάρκεια της κατασκευαστικής φάσης των έργων, αναμένεται να προκύψει όχληση στο κοινό, λόγω παραγωγής σκόνης και αύξησης των επιπέδων θορύβου από τα μηχανήματα και τα οχήματα που χρησιμοποιούνται για τα εργοτάξια. Η όχληση θα είναι τοπική και θα διαρκέσει όσο και η χρονική περίοδος της κατασκευής των έργων.

Κατά τη λειτουργία των νέων οδικών έργων υποδομής θα παρατηρηθεί αύξηση της κυκλοφορίας άρα και αυξημένου επιπέδου θορύβου και αέριων ρύπων. Ωστόσο, με την εφαρμογή του ΣΒΑΚ και την χρήση εναλλακτικών τρόπων μεταφοράς (ΜΜΜ και ποδήλατο) επιδιώκεται η μείωση αέριων ρύπων και ηχορύπανσης από την κυκλοφοριακή συμφόρηση.

Επιπλέον, θετικές επιπτώσεις που αφορούν το κοινωνικό τομέα και τους πολίτες αναμένονται λόγω:

- της διευκόλυνσης της πρόσβασης από και προς στο αστικό κέντρο
- της αποφυγής άσκοπων μετακινήσεων και μείωση του χρόνου των διακινήσεων
- την κατασκευή πεζόδρομων και ποδηλατοδρόμων με σύγχρονο φωτισμό που προωθούν την ασφάλεια κίνησης στους δρόμους
- την κατασκευή μεγάλου μήκους ποδηλατοδρόμων οι οποίοι θα συμβάλλουν στην ενθάρρυνση της χρήσης εναλλακτικών μέσων κυκλοφορίας

8.3 Ανθρώπινη Υγεία

Οι δράσεις που προβλέπονται αναμένεται να έχουν άμεση επίπτωση στην ανθρώπινη υγεία καθώς η ποιοτική αναβάθμιση της καθημερινότητας στις πόλεις επιτυγχάνεται μέσα από ένα συγκροτημένο πλέγμα μικρότερων και μεγαλύτερων βελτιώσεων και παρεμβάσεων όπως πιο βελτιωμένο και ασφαλές οδικό δίκτυο, θα προσφέρει καλύτερη ποιότητα του αέρα με λιγότερες εκπομπές ρύπων και λιγότερο θόρυβο.

8.4 Έδαφος

Τα νέα οδικά έργα υποδομής κατά την φάση κατασκευής πιθανόν να επηρεάσουν το έδαφος λόγω ρύπανσης εξαιτίας διαφόρων παραγόντων όπως (α) επιφανειακών απορροών από τα εργοτάξια οι οποίες μπορεί να είναι επιβαρυνμένες με αιωρούμενα στερεά, υδρογονάνθρακες και βαρέα μέταλλα (ιδιαίτερα σε περίπτωση ατυχήματος), (β) στερεών αποβλήτων που προέρχονται είτε από τις εργασίες κατασκευής είτε από τους εργαζομένους κατά την διάρκεια της κατασκευής και (γ) διαρροή καυσίμων και λιπαντικών, κυρίως κατά τη συντήρηση των μηχανημάτων κατασκευών.

Η λειτουργία των οδικών έργων, θα έχει ως αποτέλεσμα τη μόνιμη επίπτωση από τη σφράγιση του εδάφους, η οποία ελαττώνει τα οφέλη από αυτό. Η σφράγιση εδάφους προκαλεί απώλεια περιοχών συγκράτησης ύδατος και ταυτόχρονα αύξηση των επιφανειακών απορροών υδάτων. Επιπλέον, επιπτώσεις στο έδαφος πιθανόν να προκύψουν από τυχόν διαρροές καυσίμων ή μηχανέλαιων ή άλλων επικίνδυνων υγρών από τροχαία ατυχήματα.

8.5 Ύδατα

Υπάρχει ενδεχόμενο επηρεασμού των υδάτινων πόρων κατά την κατασκευαστική φάση των έργων που προκύπτει από διαρροή καυσίμων/λιπαντικών ή από ακατάλληλη διαχείριση των αστικών αποβλήτων.

Εντός της περιοχής μελέτης ΣΒΑΚ, περιλαμβάνονται 5 ποταμοί και οι οποίοι εμπίπτουν σε περιοχές κινδύνου πλημμύρας. Κατά την αντιμετώπιση της πρόκλησης των κινδύνων πλημμύρας, οι κανονισμοί που περιγράφονται στο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, το οποίο αναπτύχθηκε από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαχείριση των υδάτων.

8.6 Αέρας

Στην γεωγραφική περιοχή του ΣΒΑΚ οι οδικές μεταφορές αποτελούν την μεγαλύτερη πηγή της εκπομπής των αέριων ρύπων μέσω της άμεσης εκπομπής καυσαερίων, η οποία οφείλεται στην εσωτερική καύση των κινητήρων που λειτουργούν με συμβατικά καύσιμα. Η εφαρμογή του πακέτου παρέμβασης «Νέα Οδικά Έργα» θα έχει θετικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας, καθώς με την αναβάθμιση του οδικού δικτύου αναμένεται να βελτιωθούν σημαντικά οι κυκλοφοριακές συνθήκες στο οδικό δίκτυο με άμεσο αποτέλεσμα την μείωση της εκπομπής ρύπων στην ατμόσφαιρα. Το πακέτο παρέμβασης «Νέα Οδικά Έργα» θα συμβάλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων / δεσμεύσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας για μείωση των συνολικών ετήσιων εκπομπών ορισμένων ρύπων σύμφωνα με τις πρόνοιες του Πρωτοκόλλου Γκέτεμποργκ της Σύμβασης LRTAP και της Ευρωπαϊκής Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284.

8.7 Κλιματική αλλαγή

Το παρόν ΣΒΑΚ αναμένεται ότι θα συμβάλει ανάμεσα στα άλλα στην μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης στο κέντρο των πολεοδομικών συγκροτημάτων με αποτέλεσμα την μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, την βελτίωση της ποιότητας του αέρα και την βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας. Κατά την λειτουργία, η αναμενόμενη αύξηση της σφράγισης του εδάφους λόγω της κατασκευής των νέων οδικών έργων αναμένεται να προκαλεί αύξηση της τοπικής θερμοκρασίας. Η επίπτωση αυτή μετριάζεται με την τοπιοτέχνηση και την δεντροφύτευση παράλληλα των δρόμων. Για τον φωτισμό του νέου οδικού δικτύου θα χρησιμοποιηθούν λαμπτήρες LED συμβάλλοντας στην εξοικονόμηση ενέργειας. Όλα τα νέα οδικά έργα υποδομής θα σχεδιαστούν σύμφωνα με τα απαιτούμενα πρότυπα, ώστε να μειωθεί η τρωτότητά τους σε ακραία καιρικά φαινόμενα και την κλιματική αλλαγή.

8.8 Περιβαλλοντικός Θόρυβος

Κατά την φάση κατασκευής, αναμένονται επιπτώσεις στο ακουστικό περιβάλλον από την λειτουργία των μηχανημάτων των εργοταξίων και την διακίνηση βαρέων οχημάτων, και από τις πιθανές αλλαγές στις κυκλοφοριακές ροές λόγω πιθανών κλεισίματος δρόμων και εκτροπών της κυκλοφορίας. Οι επιπτώσεις αυτές θα είναι τοπικού χαρακτήρα, παροδικές και αναστρέψιμες. Τα έργα αυτά αναμένεται να βελτιώσουν τις κυκλοφοριακές συνθήκες εντός των αστικών κέντρων με άμεσο αποτέλεσμα τον περιορισμό του κυκλοφοριακού θορύβου.

8.9 Υλικά Περιουσιακά Στοιχεία

Η υλοποίηση του συγκεκριμένου πακέτου παρεμβάσεων δεν αναμένεται να ασκήσει επιδράσεις στο υφιστάμενο πολεοδομικό πλαίσιο. Ενδεχομένως να προκύψουν απαλλοτριώσεις τεμαχίων και ιδιωτικής γης. Γενικότερα όμως, όλα τα νέα οδικά έργα υποδομής αποσκοπούν στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και στην βελτίωση των συνθηκών προσβασιμότητας (κατασκευή παρακαμπτήριων οδών). Αναμένεται ότι θα οδηγήσουν στην αποτελεσματικότερη χρήση της υφιστάμενης και της προτεινόμενης υποδομής μεταφορών.

8.10 Τοπίο

Η κατασκευή /βελτίωση του οδικού δικτύου θα επιφέρει αναπόφευκτα αλλαγές στο τοπίο της περιοχής, οι οποίες κρίνονται ως τοπικές μη αναστρέψιμες.

8.11 Πολιτιστική Κληρονομιά

Δεν αναμένονται οποιεσδήποτε επιπτώσεις στην πολιτιστική κληρονομιά της ευρύτερης περιοχής από τη λειτουργία του υπό βελτίωση /κατασκευή οδικού δικτύου.

Η υλοποίηση του ΣΒΑΚ αναμένεται ότι θα συμβάλει στην διευκόλυνση της πρόσβασης σε ιστορικούς, αρχιτεκτονικούς και αρχαιολογικούς χώρους. Η υλοποίηση του πακέτου του μέτρου αυτού δεν αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε χώρους και μνημεία πολιτιστικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Η μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου και των άλλων αερίων ρύπων θα έχουν θετικές επιπτώσεις στην διατήρηση ιστορικών κτιρίων, αρχαιολογικών χώρων και άλλων χώρων πολιτιστικού ενδιαφέροντος ως αποτέλεσμα της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

8.12 Αστική Βιωσιμότητα

Με το βελτιωμένο οδικό δίκτυο, η δυνατότητα για διακίνηση με τα ΜΜΜ γίνεται πιο εύκολη άρα η προώθηση των ΜΜΜ ευνοεί την αστική βιωσιμότητα.

Η εφαρμογή του συγκεκριμένου πακέτου παρεμβάσεων θα έχει θετικές σημαντικής έκτασης επιπτώσεις στις συνθήκες βιώσιμης κινητικότητας αφού οι δράσεις που θα υλοποιηθούν επιδιώκουν την αντιμετώπιση των προκλήσεων του κυκλοφοριακού προβλήματος, δίνοντας έμφαση στην ενίσχυση των εναλλακτικών – βιώσιμων και φιλικών προς το περιβάλλον μέσων κυκλοφορίας.

8.13 Διαχείριση Αποβλήτων

Κατά την κατασκευαστική φάση, ενδέχεται να δημιουργηθεί μεγάλος όγκος αποβλήτων (αστικά/βιομηχανικά). Μετά το πέρας των εργασιών, κατά την λειτουργία δεν αναμένονται περεταίρω επιπτώσεις από την δημιουργία αποβλήτων.

8.14 Πολεοδομικό Πλαίσιο

Η δημιουργία νέων οδικών έργων υποδομής, συμμορφώνεται με τις υπάρχουσες πολεοδομικές ζώνες και με την δήλωση πολιτικής. Δεν αναμένονται σημαντικές επιπτώσεις.

9. Προτεινόμενο Πρόγραμμα Παρακολούθησης

Για το ΣΒΑΚ για την ευρύτερη επαρχία Λευκωσίας η ΣΜΠΕ έχει προτείνει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα παρακολούθησης. Η πλειονότητα των πρακτικών παρακολούθησης που προτείνονται από την παρούσα ΣΜΠΕ, διεξάγονται ήδη από Κυβερνητικά Τμήματα, αποφεύγοντας έτσι την επανάληψη των εργασιών και τη σπατάλη του περιορισμένου χρόνου και πόρων. Επίσης, δεν είναι απαραίτητο να παρακολουθούνται όλες οι παράμετροι ή να

παρακολουθείται μια επίπτωση επ' αόριστόν. Ως αποτέλεσμα, χρησιμοποιήθηκε στοχευμένη προσέγγιση, εστιάζοντας στους κύριους στόχους που καθορίζονται στην παρούσα ΣΜΠΕ και στις σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του ΣΒΑΚ για την ευρύτερη επαρχία Λευκωσίας.

10. Θέση της Περιβαλλοντικής Αρχής

Κατά τη διάρκεια της ολοκληρωμένης εξέτασης των περιβαλλοντικών παραμέτρων του Σχεδίου, η Περιβαλλοντική Αρχή έλαβε υπόψη τα συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), τις θέσεις των μελών της Επιτροπής, τις απόψεις των εμπλεκόμενων Τμημάτων, Υπηρεσιών και φορέων, τις απόψεις του επηρεαζόμενου και ενδιαφερόμενου κοινού και τα χωροταξικά και περιβαλλοντικά δεδομένα της περιοχής μελέτης.

Επιπλέον, λήφθηκε σοβαρά υπόψη η αναγκαιότητα υλοποίησης του Σχεδίου (το οποίο υιοθετεί τους γενικούς στόχους όπως ορίζονται από τη Λευκή Βίβλο της ΕΕ για τις Μεταφορές), και το οποίο παρέχει σημαντικά εργαλεία για την αντιμετώπιση των πολλαπλών αρνητικών περιβαλλοντικών και οικονομικών συνεπειών που υπόκεινται οι πόλεις όπου συνεχίζει να κυριαρχεί το αυτοκίνητο ως μέσο μεταφοράς.

Μετά από συναξιολόγηση των πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή έχει διαμορφώσει τη θέση ότι το εν λόγω Σχέδιο Βιώσιμης Ανάπτυξης Κινητικότητας της Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας, θα μπορούσε να εφαρμοστεί με περιβαλλοντικά αποδεκτό τρόπο, με την προϋπόθεση της προσθήκης και τήρησης των όρων που τίθενται στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι** που επισυνάπτεται.

Χρυστάλλα Νησιώτου
για Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή
21 Ιανουαρίου 2025
Αρ. Φακ.:02.10.013.008

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

(ΤΔΕ 16.19.001.005.002)

Αρ. Φακ. 02.10.013.008

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι

- 1.1. Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας (ΣΒΑΚ) και τα προτεινόμενα έργα, μέτρα και δράσεις αυτού, να συνάδουν με τα πιο κάτω υφιστάμενα Σχέδια και Προγράμματα και τις σχετικές Γνωματεύσεις αυτών:
- Τοπικά Σχέδια της Περιοχής του Σχεδίου
 - Ολοκληρωμένο Γενικό Σχέδιο Κινητικότητας Λευκωσίας
 - Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Χερσαίων Μεταφορών
 - Στρατηγικοί Χάρτες Θορύβου για τα αστικά συγκροτήματα με πληθυσμό άνω των 100,000 κατοίκων
 - Αναθεωρημένη Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία 2024-2028
 - Στρατηγικό Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης 2014-2020 (The strategic Plan for Sustainable Development 2014 - 2020)
 - 2^ο Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας
 - Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα για την περίοδο 2021-2030
- 1.2. Για κάθε νέο έργο το οποίο προγραμματίζεται να χωροθετηθεί εντός της περιοχής μελέτης του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας (ΣΒΑΚ) και εφόσον το προγραμματιζόμενο έργο εμπίπτει στις πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα έργα Νόμου του 2018 (Ν.127(Ι)/2018), να εκπονεείται και να υποβάλλεται Μελέτη Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (για έργα του Παραρτήματος Ι) ή Έκθεση Πληροφοριών (για έργα του Παραρτήματος ΙΙ) ή και Έκθεση Ειδικής Οικολογικής αξιολόγηση (εφόσον κριθεί απαραίτητη από την Περιβαλλοντική Αρχή) στις οποίες να καλύπτεται επαρκώς η περιοχή που θα εκτιμηθεί ότι εμπίπτει στην ακτίνα επηρεασμού του έργου. Στα πλαίσια της ΜΕΕΠ ή της Έκθεσης Πληροφοριών να υποβάλλονται πληροφορίες υποβάθρου σχετικές με τους δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης του Σχεδίου (ΣΒΑΚ) και να συνεκτιμούνται οι επιπτώσεις σε αυτούς από το προγραμματιζόμενο έργο. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 1.3. Σε συνέχεια του πιο πάνω όρου (όρος 1.2.), για προγραμματιζόμενα έργα τα οποία χωροθετούνται εντός της περιοχής μελέτης του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας και εμπίπτουν στις περιοχές που καλύπτουν τα Σχέδια και Προγράμματα που αναφέρονται στον πιο πάνω όρο 1.1., αυτά πρέπει να συνάδουν με τα αναφερόμενα στον όρο 1.1. Σχέδια και Προγράμματα, καθώς επίσης και με το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας.

- 1.4. Για τις επιμέρους υποδομές, ο κύριος του έργου μετά από συνεννόηση με το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης να προβαίνει σε λεπτομερή εδαφοτεχνική έρευνα και μελέτη για να καθορίζονται με ακρίβεια οι παράμετροι για ασφαλή θεμελίωση τους, στη βάση των χαρτών γεωλογικής καταλληλότητας.
- 1.5. Για τις επιμέρους υποδομές που εμπίπτουν σε περιοχές με αυξημένο κίνδυνο πλημμύρας, ο κύριος του έργου να προβαίνει σε μελέτη αντιπλημμυρικής προστασίας σε συνεννόηση με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων. Συγκεκριμένα κατά τον σχεδιασμό του ΣΒΑΚ να ληφθεί υπόψη και το Μέτρο Pro-CY 32 – 02 του 2ου Σχέδιου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας της Κύπρου το οποίο προβλέπει την εκπόνηση μελέτης διευθέτησης στον ποταμό Κατέβα για αντιπλημμυρική προστασία με παράλληλη διαμόρφωση πεζόδρομου ποδηλατόδρομου για επέκταση του πεζόδρομου/ποδηλατόδρομου που καταλήγει στο Πάρκο Ακαδημίας με την Λεωφόρο Αμμοχώστου και σύνδεση της περιοχής Σοπάζ με το κέντρο της πόλης.
- 1.6. Οι περιοχές του δικτύου Natura 2000 και οι περιοχές και θέσεις πολιτιστικής, αρχαιολογικής, αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς να διασφαλισθούν και να αναδειχθούν μέσω ανάπτυξης χαρτών και πινακίδων που θα προωθούν τους χώρους αυτούς εντός της περιοχής μελέτης, κατά μήκος του δικτύου πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων, καθώς επίσης και σε υποδομές και μέσα δημοσίων μεταφορών, όπως λεωφορεία, σταθμοί λεωφορείων, δημόσιοι χώροι στάθμευσης, κλπ.
- 1.7. Λόγω του ότι ο ρυθμός μετακίνησης με τα πόδια και τα ποδήλατα είναι πιο αργός σε σχέση με τη μετακίνηση με το αυτοκίνητο, να διασφαλισθεί ότι κατά μήκος των πεζοδρομίων και των ποδηλατοδρόμων θα υπάρχει ποικιλομορφία στο τοπίο ώστε η μετακίνηση των πεζών και των ποδηλάτων να είναι ευχάριστη και να καθίσταται ενδιαφέρουσα και ενθαρρυντική. Η ποικιλομορφία στο τοπίο να διασφαλισθεί με την κατάλληλη φύτευση, την αισθητική διαμόρφωση του τοπίου και του εδάφους εκατέρωθεν των λωρίδων των πεζοδρομίων και των ποδηλατοδρόμων, την τοποθέτηση πινακίδων ενημέρωσης για περιοχές φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τη δημιουργία θεματικών διαδρομών, τη σύνδεση με αρχαιολογικούς χώρους και χώρους φυσικού κάλλους και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, κλπ.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής των επιμέρους υποδομών

- 2.1. Να εκπονείται Μελέτη Κυκλοφοριακών Επιπτώσεων στα πλαίσια αδειοδότησης των επιμέρους υποδομών του ΣΒΑΚ σε περιπτώσεις που αναμένεται να τροποποιηθεί η υφιστάμενη κυκλοφορία ή/και η συγκέντρωση πληθυσμού σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοσίων Έργων.
Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.
- 2.2. Να εξεταστούν οι πιθανές λύσεις μείωσης της κάλυψης και σφράγισης του εδάφους κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση των δημόσιων υποδομών, σύμφωνα με της Κατευθυντήριες Γραμμές της Ε.Ε. “Guidelines on best practice to limit, mitigate or compensate soil sealing”.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι για τη διαχείριση των ομβρίων υδάτων

- 3.1.** Να καταρτιστεί Σχέδιο Διαχείρισης Ομβρίων Υδάτων, Αντιπλημμυρικής Προστασίας και Προστασίας Υδάτινων Σωμάτων στα πλαίσια εφαρμογής του περί Αξιολόγησης Διαχείρισης και Αντιμετώπισης των Κινδύνων Πλημμύρας Νόμου, από τους επηρεαζόμενους Δήμους / Κοινότητες από κοινού (master plan) σε συνεννόηση με το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, το οποίο να καλύπτει όλες τις επί μέρους υποδομές του ΣΒΑΚ, και τις περιοχές που θα επηρεαστούν άμεσα από αυτές. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 3.2.** Τα έργα που βρίσκονται εντός των Περιοχών Δυνητικού Σοβαρού Κινδύνου Πλημμύρας να κατασκευάζονται με κατάλληλα διαπερατά υλικά και να ενσωματώνουν τη χρήση βιώσιμων συστημάτων αποχέτευσης όμβριων υδάτων, όπου είναι δυνατόν. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 3.3.** Να εφαρμοστούν Αειφόρα Συστήματα Αποχέτευσης Όμβριων Υδάτων Αστικών Περιοχών (SUDS) που να συνδυάζουν πρακτικές διαχείρισης και κατασκευαστικών έργων που αποσκοπούν στην αποχέτευση και έλεγχο των επιφανειακών νερών με πιο αειφόρο τρόπο σε σχέση με τις παραδοσιακές πρακτικές.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι για τοπιοτέχνηση και διαχείριση του τοπίου οδών (streetscape)

- 4.1.** Να γίνει τοπιοτέχνηση των επιμέρους υποδομών του ΣΒΑΚ με περιοχές διαμορφωμένες με φυσική, ενδημική κατά το δυνατόν, βλάστηση, πράσινους τοίχους και στέγες, σε συνεννόηση με τους εμπλεκόμενους Δήμους εντός των ορίων των οποίων χωροθετούνται οι επεμβάσεις του Σχεδίου. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
- 4.2.** Προκειμένου να εξασφαλιστούν υψηλής ποιότητας τοπία οδών (streetscape) με ομοιογένεια και να τεθούν υψηλά πρότυπα για το σχεδιασμό χώρων και υποδομών μεταφορών στην περιοχή μελέτης, πριν την έναρξη κατασκευής των επιμέρους υποδομών, να υποβληθεί από το Τμήμα Δημοσίων Έργων στην Περιβαλλοντική Αρχή και στους επηρεαζόμενους Δήμους και Κοινότητες, ένα καθοδηγητικό έγγραφο/ προδιαγραφές για το τοπίο οδών, το οποίο θα συμπληρώνει και θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Αστικής Περιοχής Λευκωσίας. Το έγγραφο αυτό, να καθορίζει τα βασικά κριτήρια για τον σχεδιασμό, την επιλογή υλικών, την εγκατάσταση και τη συντήρηση και να περιλαμβάνει προδιαγραφές για το σύνολο των έργων που καλύπτονται από το ΣΒΑΚ. Οι κατευθυντήριες γραμμές του εγγράφου αυτού (αφού εγκριθεί από τις πιο πάνω αρμόδιες Αρχές σε συνεννόηση και μαζί με Τμήμα Δημοσίων Έργων), να ακολουθούνται από τον/τους εργολάβους/κατασκευαστές των επιμέρους υποδομών, είτε αυτοί θα είναι κρατικοί είτε ιδιωτικοί φορείς, προκειμένου να επιτευχθεί ένα ελκυστικό, λειτουργικό και βιώσιμο τοπίο οδών.

Το προαναφερθέν έγγραφο να βασίζεται σε ένα σύνολο βασικών αρχών, περιλαμβάνοντας αλλά χωρίς να περιορίζεται στα εξής:

- Συνεπής και ολιστική προσέγγιση στο σχεδιασμό των τοπίων οδών προς διασφάλιση της ομοιογένειάς τους.
- Αναγνώριση του τοπικού ειδικού χαρακτήρα και της ποικιλομορφίας των περιοχών.
- Αειφόρος σχεδιασμός.

- Κατάλληλος σχεδιασμός για όλους τους χρήστες.
- Χρήση αποδεδειγμένα ανθεκτικών υλικών.
- Συντονισμός με άλλες διατάξεις αισθητικού ελέγχου και διατήρησης, από τα Σχέδια Ανάπτυξης και τη σχετική νομοθεσία περί αρχαιοτήτων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Ε: Όροι για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού

- 5.1. Για την αποτελεσματική εφαρμογή των προνοιών του ΣΒΑΚ από το κοινό, οι εμπλεκόμενοι Δήμοι να προχωρήσουν σε στοχευόμενη πληροφόρηση του κοινού όσον αφορά τη μετακίνηση με τα πόδια και τη χρήση ποδηλάτου, προκειμένου να προωθηθεί η υιοθέτηση των προαναφερθέντων μορφών μετακίνησης.
- 5.2. Συστήνεται η κατάρτιση σχεδίου το οποίο να κοινοποιηθεί στο κοινό υπό μορφή ενημερωτικού υλικού, με ειδικές πρόνοιες και κίνητρα σχετικά με την προώθηση της χρήσης μικρών ιδιωτικών ηλεκτρικών οχημάτων.

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: Όροι για τυχόν τροποποίηση του Σχεδίου

- 6.1. Σε περίπτωση οποιασδήποτε αλλαγής στο Σχέδιο και πριν την έναρξη οποιωνδήποτε ενεργειών και δράσεων, να ενημερώνεται η Περιβαλλοντική Αρχή με σκοπό τη διερεύνηση για το κατά πόσο οι αλλαγές που επίκεινται, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και / ή Προγράμματα Νόμου (Αρ.102(Ι) του 2005).

ΕΝΟΤΗΤΑ Ζ: Όροι όσον αφορά την παρακολούθηση του ΣΒΑΚ

- 7.1. Μετά την έναρξη εφαρμογής του ΣΒΑΚ και πριν την αναθεώρηση του, να εξεταστούν πιο εκτεταμένα και/ ή πρόσθετα μέτρα για την περαιτέρω αύξηση του μεριδίου των μετακινήσεων με ποδήλατο και περπάτημα, με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερης μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τον τομέα των μεταφορών.
- 7.2. Με σκοπό την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων της ΣΜΠΕ, να υποβληθεί στην Περιβαλλοντική Αρχή πρόγραμμα παρακολούθησης και τα αποτελέσματα αυτού, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3 πιο κάτω, σύμφωνα με τις εισηγήσεις των μελετητών του Σχεδίου, πριν την επόμενη αναθεώρηση του ΣΒΑΚ και όχι αργότερα από πέντε (5) χρόνια.

Πίνακας 3: Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης της επίτευξης των στόχων της ΣΜΠΕ

Περιβαλλοντική παράμετρος	Δείκτες	Πηγή πληροφόρησης	Κάτοχος πληροφορίας	Συχνότητα	Συνθήκες Εφαρμογής Μέτρων μετριασμού
Ποιότητα αέρα	<ul style="list-style-type: none"> - Επίπεδα βασικών ατμοσφαιρικών ρύπων ανά τομέα μεταφορών (CO, NO, NO₂, NO_x, SO₂, PM₁₀, PM_{2.5}, O₃, βενζόλιο, ΒΤΕΧ,) στην περιοχή - Μεταβολή εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην περιοχή - Διανυόμενες αποστάσεις ανά άτομο ανά έτος ανά τομέα μεταφορών στην περιοχή - Πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες μεταφοράς στην περιοχή - Όγκος κυκλοφορίας στην περιοχή 	<ul style="list-style-type: none"> - Σταθμοί παρακολούθησης της ποιότητας του αέρα στη περιοχή - Δραστηριότητες παρακολούθησης που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας - Δραστηριότητες περιβαλλοντικής παρακολούθησης 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Περιβάλλοντος - Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας - Τμήμα Δημοσίων Έργων 	<ul style="list-style-type: none"> - Ετησίως 	<ul style="list-style-type: none"> - Σε περίπτωση υπέρβασης των σχετικών ορίων.
Κλιματικές παράμετροι και μεταφορές στην περιοχή	<ul style="list-style-type: none"> - Ποσοστό χρηστών μέσων μαζικής μεταφοράς, ποδηλασίας και πεζοπορίας στην περιοχή - Εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από τον τομέα των μεταφορών στην περιοχή - Αριθμός χιλιομέτρων από χρήση αυτοκινήτων στην 	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνικές εκθέσεις παρακολούθησης και πρόβλεψης αερίων του θερμοκηπίου - Ετήσιες εκθέσεις παρόχων δημόσιων μεταφορών - Περιστατικά πλημμύρας στην περιοχή μελέτης - 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Περιβάλλοντος - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων 	<ul style="list-style-type: none"> - Ετησίως - Εξαμηνιαία 	<ul style="list-style-type: none"> -Εάν καταγραφεί σημαντική αύξηση εκπομπών CO₂ που αποκλίνει από τους κοινοτικούς στόχους της Κύπρου -Εάν υπάρχει σημαντική απόκλιση από το μερίδιο μεταφοράς του

	<p>περιοχή</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οδικές υποδομές με κίνδυνο πλημμύρας στην περιοχή 				<p>μοντέλου του ΣΒΑΚ</p> <ul style="list-style-type: none"> -Εάν εντοπιστεί σημαντικός κίνδυνος πλημμύρας
Έδαφος και γεωλογία	<ul style="list-style-type: none"> - Ποσό / απώλεια μη αναπτυγμένων ή πράσινων περιοχών (greenfield land)/ ανεπτυγμένων ή και εγκαταλελειμμένων ή και ρυπασμένων περιοχών (brownfield land) που χρησιμοποιείται για υποδομή μεταφορών και διαθέσιμο ποσοστό για επαναχρησιμοποίηση στην περιοχή - Αναγνωρισμένες περιοχές με υποδομή για μεταφορές που είναι επιρρεπείς σε διάβρωση στην περιοχή - 	<ul style="list-style-type: none"> - Χάρτης κάλυψης γης CORINE - Ζώνη σχεδιασμού και χρήσης γης - Χάρτες αναπτυξιακών σχεδίων (Τοπικό Σχέδιο). 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως - Τμήμα Περιβάλλοντος - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης 	Ετησίως	<ul style="list-style-type: none"> -Εάν παρατηρηθεί αδικαιολόγητο επίπεδο επιπτώσεων σε μη αναπτυγμένες ή πράσινες περιοχές (greenfield land) και επεκτάσεις Ζωνών Ανάπτυξης
Υδάτινοι Πόροι	<ul style="list-style-type: none"> - Ποιότητα υδάτινων πόρων/αλλαγές στην περιοχή - Αλλαγές σε όχθες ποταμού/ αποστράγγιση ως αποτέλεσμα έργων μεταφορών στην περιοχή 	<ul style="list-style-type: none"> - Εθνικό Πρόγραμμα και βάση δεδομένων παρακολούθησης επιφανειακών και υπόγειων υδάτων με βάση το Άρθρο 8 της Οδηγίας για τα Ύδατα (WFD) και ετήσιες εκθέσεις του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων - Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης 	Ετησίως	<ul style="list-style-type: none"> -Εάν υπάρχει μείωση της ποιότητας των υδάτων (επιφανειακών, υπογείων, μεταβατικών)
Χλωρίδα, Πανίδα,	<ul style="list-style-type: none"> - Καταγεγραμμένα επίπεδα 	<ul style="list-style-type: none"> - Δραστηριότητες 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Περιβάλλοντος 	-Ετησίως	<ul style="list-style-type: none"> -Σε περίπτωση που

<p>Βιοποικιλότητα</p>	<p>αρνητικών επιπτώσεων σε καθορισμένες τοποθεσίες / είδη, λόγω υποδομών μεταφοράς (νέα και / ή βελτιώσεων) στην περιοχή</p> <ul style="list-style-type: none"> - Περιοχές με πράσινη υποδομή που προέκυψε από την εφαρμογή του ΣΒΑΚ (τοπιοτέχνηση, διάδρομοι άγριας ζωής, κλπ) 	<p>περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διεξάγονται στο πλαίσιο υλοποίησης του σχεδίου</p> <ul style="list-style-type: none"> - Δραστηριότητες παρακολούθησης που γίνονται στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Δασών - Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Δήμοι και ΕΟΑ 	<p>-Σε κάθε αναθεώρηση του ΣΒΑΚ</p>	<p>επηρεαστούν οικοτόποι ή είδη χλωρίδας και πανίδας που αναφέρονται στα Παραρτήματα του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου (Ν.131(Ι)/2006) και του περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμου (Ν.152(Ι)/2003), αλλά και στο Κόκκινο Βιβλίο της Κυπριακής Χλωρίδας</p> <ul style="list-style-type: none"> -Εάν υπάρχει γενική μείωση στα επίπεδα βιοποικιλότητας ή στον πληθυσμό ειδών χλωρίδας και πανίδας εντός της περιοχής μελέτης.
<p>Υλικά Αγαθά</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Μήκος και πληρότητα από χρήστες δικτύου μεταφορών με βιώσιμους τρόπους μεταφοράς - Συχνότητα συντήρησης υποδομών μεταφοράς 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχετικές πληροφορίες από Μελέτες Κυκλοφορίας που διενεργούνται εντός ή κοντά στην περιοχή μελέτης. - Ετήσιες εκθέσεις του Τμήματος Δημοσίων Έργων Δραστηριότητες παρακολούθησης που 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Δήμοι και ΕΟΑ 	<p>-Ετησίως</p> <p>-Σε κάθε αναθεώρηση του ΣΒΑΚ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Εάν υπάρχει απόκλιση από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΒΑΚ όσον αφορά την εξέλιξη των μεταφορών στην περιοχή μελέτης. -Σε περίπτωση

		πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας			υπερβολικού κόστους συντήρησης
Τοπίο	<ul style="list-style-type: none"> - Περιοχές Ειδικού Χαρακτήρα ή Παραδοσιακές Κοινότητες που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου στην περιοχή - % γης που προορίζεται για πράσινες υποδομές 	<ul style="list-style-type: none"> - Δραστηριότητες παρακολούθησης που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως - Τμήμα Αρχαιοτήτων - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Δήμοι και ΕΟΑ 	<ul style="list-style-type: none"> -Ετησίως -Σε κάθε αναθεώρηση του ΣΒΑΚ 	<ul style="list-style-type: none"> -Εάν υπάρχει απόκλιση από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΒΑΚ όσον αφορά την εξέλιξη των μεταφορών στην περιοχή μελέτης. -Εάν υπάρχει υποβάθμιση του τοπικού τοπίου
Δομημένο Περιβάλλον, Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αστική Βιωσιμότητα	<ul style="list-style-type: none"> - Διαθεσιμότητα και περιοχή που καλύπτεται από βιώσιμα μέσα μεταφοράς και ποιοτική υποδομή μεταφορών - Έκταση/ Επίπεδο ενοποίησης των ελεύθερων χώρων στα σχέδια μεταφορών - Μέτρα του ΣΒΑΚ που περιλαμβάνονται ως πρόνοιες των Τοπικών Σχεδίων Αειφορίας (Local Sustainable Plans) - Αριθμός σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων - Μήκος νέων 	<ul style="list-style-type: none"> - Εκθέσεις που εκπονούνται από το Τμήμα Δημοσίων Έργων - Στοιχεία από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως - Δραστηριότητες παρακολούθησης που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας - Άλλες μελέτες που εκπονούνται από τοπικές αρχές στην περιοχή μελέτης 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως - Τμήμα Οδικών Μεταφορών - Δήμοι και ΕΟΑ 	<ul style="list-style-type: none"> -Ετησίως -Σε κάθε αναθεώρηση του ΣΒΑΚ 	<ul style="list-style-type: none"> -Εάν υπάρχει απόκλιση από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΒΑΚ όσον αφορά την εξέλιξη των μεταφορών στην περιοχή μελέτης. -Εάν δεν υλοποιηθεί ένας ικανοποιητικός αριθμός των προτάσεων του ΣΒΑΚ σύμφωνα με το καθορισμένο σχέδιο εφαρμογής -Εάν η πράσινη υποδομή δεν ενσωματωθεί

	<ul style="list-style-type: none"> ποδηλατοδρόμων - Μήκος νέων λεωφορειοδρομίων 				επαρκώς στην προγραμματισμένη υποδομή μεταφορών ή εάν υπάρχει κακή ενσωμάτωση με άλλους δημόσιους χώρους λόγω ακατάλληλου σχεδιασμού
Πολιτιστική, Αρχαιολογική, Αρχιτεκτονική και Φυσική Κληρονομιά	<ul style="list-style-type: none"> - Ποσοστό αρχαιολογικών χώρων που βρίσκονται σε κίνδυνο στην περιοχή - Ποσοστό πρόσβασης επισκεπτών σε περιοχές με πολιτιστικό ενδιαφέρον - Αριθμός ατόμων που επισκέφτηκαν αρχαιολογικά μνημεία και μουσεία 	<ul style="list-style-type: none"> - Στοιχεία από το Τμήμα Αρχαιοτήτων - Στοιχεία από Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Τμήμα Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς) - Εκθέσεις του Υφυπουργείου Τουρισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Δήμοι και ΕΟΑ - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Τμήμα Διατήρησης Πολιτιστικής Κληρονομιάς) - Υφυπουργείου Τουρισμού - Τμήμα Αρχαιοτήτων 	Ετησίως	<ul style="list-style-type: none"> - Εάν παρατηρηθούν αρνητικές επιπτώσεις σε περιοχές με ιδιαίτερο ή εξαιρετικό φυσικό, ιστορικό, πολιτιστικό αρχιτεκτονικό και παραδοσιακό ενδιαφέρον
Κοινωνικο-οικονομικό Περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> - Αριθμός νέων σχετικών θέσεων εργασίας στην περιοχή - Αριθμός επισκεπτών και τουριστών στην περιοχή - Ποσοστό νοικοκυριών / κατοίκων σε κοντινή απόσταση από υπηρεσίες δημόσιας μεταφοράς στην περιοχή - Ποσοστό επιλογών μεταφοράς (δημόσιες συγκοινωνίες, ποδηλασία, μετακίνηση με τα πόδια) 	<ul style="list-style-type: none"> - Πολεοδομικοί χάρτες και χάρτες χρήσης γης των Σχεδίων Ανάπτυξης (Τοπικό Σχέδιο Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας) - Στοιχεία από Υφυπουργού Τουρισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Δήμοι και ΕΟΑ - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως - Υφυπουργείου Τουρισμού - Τμήμα Δημοσίων Έργων 	-Ετησίως	<ul style="list-style-type: none"> - Εάν υπάρχουν υπερβολικά υψηλοί / χαμηλοί ναύλοι για τις δημόσιες συγκοινωνίες - Εάν υπάρχει μείωση της απασχόλησης στην περιοχή μελέτης ή αύξηση κάτω από τα αναμενόμενα επίπεδα - Εάν υπάρχει μείωση ή κάτω από τα

	(Modal share of inclusive travel options (PT, cycling, walking))				<p>αναμενόμενα επίπεδα αύξηση του τουρισμού στην περιοχή μελέτης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εάν υπάρχει ανεπαρκής κάλυψη υπηρεσιών δημόσιας συγκοινωνίας εντός της περιοχής μελέτης - Εάν υπάρχει απόκλιση από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΒΑΚ όσον αφορά το μερίδιο των βιώσιμων τρόπων μεταφοράς
Πληθυσμός, Ανθρώπινη Υγεία και Ποιότητα Ζωής	<ul style="list-style-type: none"> - Αριθμός τραυματισμών και θανάτων που σχετίζονται με τροχαία ατυχήματα στην περιοχή - Έκταση και συνδεσιμότητα του δικτύου ποδηλασίας και πεζών σε βασικές υπηρεσίες - Αναψυχή και διαθεσιμότητα ανοιχτών χώρων πρασίνου - Επίπεδα θορύβου σε κατοικημένες ή και ευαίσθητες περιοχές - Αριθμός παράνομων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων 	<ul style="list-style-type: none"> - Παράπονα σχετικά με τα επίπεδα θορύβου - Αρχεία / εκθέσεις των παρόχων υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών δραστηριότητες παρακολούθησης που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του ΣΒΑΚ Ευρύτερης Επαρχίας Λευκωσίας - Αρχεία της Αστυνομίας Κύπρου (Τμήμα Κυκλοφορίας) - Εκθέσεις / Δεδομένα που εκδίδονται από τη 	<ul style="list-style-type: none"> - Τμήμα Περιβάλλοντος - Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας - Δήμοι και ΕΟΑ - Αστυνομία Κύπρου - Τμήμα Δημοσίων Έργων - Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως 	<ul style="list-style-type: none"> - Ετησίως - Όποτε υπάρχουν δημοσιεύσεις - Όποτε ζητηθεί - Σε κάθε αναθεώρηση του ΣΒΑΚ 	<ul style="list-style-type: none"> - Εάν υπάρχουν τακτικά παράπονα - Εάν υπάρχει απόκλιση από τις προτάσεις που περιλαμβάνονται στο ΣΒΑΚ όσον αφορά το ποσοστό μετακίνησης με τα πόδια/ ποδήλατα - Εάν παρατηρηθεί αύξηση των τροχαίων ατυχημάτων / θανάτων στην περιοχή μελέτης

	<ul style="list-style-type: none"> - Επιλογές χωρίς τη χρήση αυτοκινήτου (ποδηλασία, περπάτημα) (Modal share of non-car use options (cycling, walking)) - Ποσοστό έκθεσης των κατοίκων σε στάθμες θορύβου Lden >70 dBA και Lnight >60 dBA στην περιοχή 	<p>Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου</p> <ul style="list-style-type: none"> - Χάρτες χρήσης γης και υποδομών μεταφοράς των Σχεδίων Ανάπτυξης που διέπουν την περιοχή μελέτης 			<ul style="list-style-type: none"> - Εάν υπάρχουν τακτικά παράπονα για θόρυβο - Εάν αυξηθούν τα επίπεδα παράνομης στάθμευσης
--	--	--	--	--	--

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
21.01.2025